

387L0102

Nr L 42/48

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS OFFICIELLA TIDNING

12.2.87

RÅDETS DIREKTIV

av den 22 december 1986

om tillnärmning av medlemsstaternas lagar och andra författningar om konsumentkrediter

(87/102/EEG)

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS RÅD HAR
ANTAGIT DETTA DIREKTIV

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska ekonomiska gemenskapen, särskilt artikel 100 i detta,

med beaktande av kommissionens förslag⁽¹⁾,

med beaktande av Europaparlamentets yttrande⁽²⁾,

med beaktande av Ekonomiska och sociala kommitténs yttrande⁽³⁾, och

med beaktande av följande:

Det finns stora skillnader i medlemsstaternas lagstiftning ifråga om konsumentkrediter.

Dessa skillnader i lagstiftningen kan leda till en snedvridning av konkurrensen mellan kreditgivare inom den gemensamma marknaden.

Dessa skillnader i lagstiftningen begränsar konsumentens möjligheter att få kredit i andra medlemsländer. De påverkar den efterfrågade kreditens storlek och typ och även förvärvet av varor och tjänster.

Dessa skillnader har som följd att påverka den fria rörligheten för sådana varor och tjänster som konsumenterna kan skaffa sig på kredit. De påverkar därmed direkt den gemensamma marknadens funktion.

Mot bakgrund av den växande omfattningen av krediter som beviljas konsumenterna i gemenskapen skulle inrättandet av en gemensam marknad för konsumentkrediter i lika grad gynna konsumenterna, kreditgivare, producenter, grossister och detaljister samt dem som tillhandahåller tjänster.

Europeiska gemenskapens olika konsumentpolitiska program⁽⁴⁾ föreskriver bl. a. att konsumenten skall skyddas mot oskäliga kreditvillkor och att en harmonisering av de allmänna villkoren för konsumentkredit skall prioriteras.

Skillnader i lagstiftning och praxis leder till att konsumentskyddet på konsumentkreditområdet i de olika medlemsstaterna inte blir enhetligt.

Under de senaste åren har många ändringar skett i de kreditformer som erbjuds till och används av konsumenterna. Nya former av konsumentkrediter har vuxit fram och fortsätter att utvecklas.

Konsumenten bör få god information om villkor och kostnader för krediten samt om sina skyldigheter. Denna information bör bl. a. innehålla uppgift om den effektiva räntan för krediten eller, om detta inte är möjligt, den sammanlagda kreditkostnaden för konsumenten. I avvaktan på att gemenskapen fattar beslut om en eller flera metoder som skall användas för beräkning av den effektiva räntan, bör medlemsstaterna kunna behålla nuvarande metoder eller praxis för uträkning av denna ränta. Om sådana metoder saknas, bör bestämmelser införas om hur konsumenten skall få information om den sammanlagda kreditkostnaden.

Kreditvillkoren kan vara ofördelaktiga för konsumenten. Bättre konsumentskydd kan uppnås genom att vissa krav uppställs som skall gälla alla former av kredit.

Vissa kreditavtal och typer av transaktioner bör på grund av sin speciella karaktär helt eller delvis undantas från detta direktivs tillämpning.

Det bör vara möjligt för medlemsstaterna att i samråd med kommissionen från direktivet undanta vissa former av kredit av icke kommersiell natur, som beviljats på särskilda villkor.

Den praxis som finns i vissa medlemsstater i fråga om bestyrkta handlingar upprättade inför en notarius publicus eller domare är sådan att det för sådana handlingar blir onödigt att tillämpa vissa bestämmelser i detta direktiv. Det bör därför vara möjligt för medlemsstaterna att undanta sådana handlingar från dessa bestämmelser.

Kreditavtal gällande mycket höga belopp tenderar att avvika från de vanliga konsumentkreditavtalen. Tillämpningen av bestämmelserna i detta direktiv på avtal gällande mycket små belopp skulle kunna skapa onödiga administrativa bördor både för konsumenterna och kreditgivarna. Kreditavtal över eller under vissa specificerade gränsvärden bör därför undantas från direktivet.

(1) EGT nr C 80, 27.3.1979, s. 4 och EGT nr C 183, 10.7.1984, s. 4.

(2) EGT nr C 242, 12.9.1983, s. 10.

(3) EGT nr C 113, 7.5.1980, s. 22.

(4) EGT nr C 92, 25.4.1975, s. 1 och EGT nr C 133, 3.6.1981, s. 1.

Om information ges om kreditkostnaden i annonser o. dyl. och i kreditgivarens eller kreditförmedlarens affärslokaler kan detta göra det lättare för konsumenten att jämföra olika erbjudanden.

Konsumentskyddet förbättras ytterligare om kreditavtal ingås skriftligt och innehåller viss minimiinformation om kontraktsvillkoren.

I de fall kredit beviljas vid förvärv av varor, bör medlemsstaterna fastställa på vilka villkor varorna får återtas, särskilt om konsumenten inte har givit sitt samtycke. Vid ett återtagande bör avräkningen mellan parterna utföras på ett sådant sätt att den säkerställer att återtagandet inte medför någon otillbörlig vinst.

Konsumenten bör tillåtas betala sin skuld före förfallodagen. Konsumenten bör då ha rätt till rimligt avdrag på den sammanlagda kreditkostnaden.

Den rättsliga överlåtelsen av kreditgivarens rättigheter enligt kreditavtalet får inte försvaga konsumentens ställning.

De medlemsstater som tillåter konsumenter att använda sig av växlar, löpande skuldebrev eller checkar i samband med kreditavtal, bör säkerställa att konsumenten är skyddad på lämpligt sätt när han använder sig av sådana betalningsinstrument.

Beträffande varor och tjänster som konsumenten har ingått avtal om att förvärva på kredit bör konsumenten, åtminstone under de förutsättningar som anges nedan, ha vissa rättigheter gentemot kreditgivaren utöver sedvanliga rättigheter gentemot denne och gentemot leverantören av varorna eller tjänsterna. De omständigheter som anges ovan gäller de fall där kreditgivaren och leverantören av varor eller tjänster har ett tidigare avtal enligt vilket kredit görs tillgänglig enbart av den kreditgivaren till den leverantörens kunder i avsikt att göra det möjligt för konsumenten att förvärva varor eller tjänster från den leverantören.

Ecu definieras i rådets förordning (EEG) 3180/78⁽¹⁾ i dess lydelse enligt förordning (EEG) 2626/84⁽²⁾. Det bör stå medlemsstaterna fritt att i begränsad omfattning avrunda de belopp i nationell valuta som blir resultatet av omvandlingen av belopp enligt detta direktiv, uttryckta i ecu. Beloppen i detta direktiv bör omprövas med jämna mellanrum med hänsyn till den ekonomiska och monetära utvecklingen inom gemenskapen och vid behov revideras.

Lämpliga åtgärder bör vidtas av medlemsstaterna för att auktorisera personer som erbjuder kredit eller erbjuder sig att förmedla kreditavtal, eller för att kontrollera eller övervaka den verksamhet som bedrivs av den som beviljar eller förmedlar kredit, eller för att göra det möjligt för konsumenter att klaga på kreditavtal eller kreditvillkor.

Kreditavtal bör inte till nackdel för konsumenten avvika från de bestämmelser som antagits i kraft av detta direktiv eller som motsvarar direktivets bestämmelser. Dessa bestämmelser får inte kringgås till följd av det sätt på vilket kreditavtal formuleras.

Då detta direktiv förutsätter en viss grad av tillnärmning av medlemsstaternas lagar och andra författningar beträffande konsumentkrediter samt en viss nivå på konsumentskyddet, bör medlemsstaterna inte vara förhindrade att bibehålla eller besluta om strängare regler för att skydda konsumenten. Dock skall vederbörlig hänsyn tas till medlemsstaternas skyldigheter enligt fördraget.

Kommissionen skall senast den 1 januari 1995 framlägga en rapport till rådet om hur direktivet tillämpas.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

1. Detta direktiv gäller kreditavtal.
2. I detta direktiv avses med:
 - a) *Konsument*: en fysisk person som, i de transaktioner som täcks av detta direktiv, uppträder med avsikter som kan anses ligga utanför hans näringsverksamhet eller yrkesområde.
 - b) *Kreditgivare*: en fysisk eller juridisk person, eller en grupp personer, som lämnar kredit inom sin näringsverksamhet, sin affärsverksamhet eller sitt yrke.
 - c) *Kreditavtal*: ett avtal genom vilket en kreditgivare lämnar eller lovar lämna en konsument en kredit i form av betalningsanstånd, ett penninglån eller någon annan liknande ekonomisk uppgörelse.

Avtal där kreditgivaren fortlöpande tillhandahåller en tjänst eller en nyttighet och konsumenten så länge de tillhandahålls har rätt att betala i poster, betraktas inte som kreditavtal i detta direktivs mening.
 - d) *Konsumentens sammanlagda kreditkostnad*: samtliga kostnader för krediten, inklusive ränta och andra avgifter som har direkt samband med kreditavtalet och som fastställts i enlighet med de bestämmelser eller den praxis som redan finns i medlemsstaterna eller som skall införas av dem.
 - e) *Effektiv ränta*: konsumentens sammanlagda kreditkostnad, uttryckt i procent per år av den beviljade krediten och beräknad enligt de metoder som tillämpas i medlemsstaterna.

Artikel 2

1. Detta direktiv skall inte gälla för
 - a) kreditavtal eller avtal som utlovar kredit

— som är avsedda att användas huvudsakligen för att förvärva eller behålla äganderätten till mark eller till en befintlig eller projekterad byggnad;

⁽¹⁾ EGT nr L 379, 30.12.1978, s. 1.2

⁽²⁾ EGT nr L 247, 16.9.1984, s. 1.

- som är avsedda att användas för att renovera eller förbättra en byggnad,
 - b) hyresavtal, utom när dessa föreskriver att äganderätten slutligen skall övergå till den som hyr,
 - c) kredit som lämnas eller tillhandahålls utan ränta eller annan avgift,
 - d) kreditavtal där ingen ränta utgår, förutsatt att konsumenten går med på att betala tillbaka krediten genom en enda betalning,
 - e) kredit i form av uttag på löpande kredit som beviljats av en kreditinrättning eller ett finansinstitut och som inte är en kontokortskredit;
- dock skall bestämmelserna i artikel 6 gälla för dessa krediter,
- f) kreditavtal som gäller summor mindre än 200 ecu eller mer än 20 000 ecu,
 - g) kreditavtal där konsumenten åläggs betala tillbaka krediten
 - antingen inom en period som inte överstiger tre månader,
 - eller genom högst fyra delbetalningar inom en period som inte överstiger 12 månader.

2. Från tillämpningen av detta direktiv kan en medlemsstat, efter samråd med kommissionen, undanta vissa former av kredit som uppfyller följande villkor:

- De beviljas till en ränta som är lägre än marknadsräntan.
- De erbjuds inte generellt till allmänheten.

3. Bestämmelserna i artikel 4 och artikel 6 - 12 skall inte gälla kreditavtal eller avtal som utlovar kredit mot säkerhet i fast egendom, i den mån sådana avtal inte redan undantagits från direktivet under punkt 1 a i denna artikel.

4. Från bestämmelserna i artikel 6 - 12 kan medlemsstaterna undanta kreditavtal i form av en bestyrkt handling som undertecknats inför en notarius publicus eller en domare.

Artikel 3

Utöver bestämmelserna i rådets direktiv 84/450/EEG av den 10 september 1984 om tillnärmning av medlemsstaternas lagar och andra författningar om vilseledande reklam⁽¹⁾ och de regler och principer som är tillämpliga på otillbörlig reklam, gäller att alla annonser eller andra erbjudanden som finns uppsatta i en affärslokal i vilka en fysisk eller juridisk person erbjuder kredit eller erbjuder sig förmedla ett kreditavtal och där en viss ränta eller annat belopp för kreditkostnaden finns angiven, också skall innehålla uppgift om den effektiva räntan, illustrerad med hjälp av ett

representativt exempel om något annat sätt inte är praktiskt möjligt.

Artikel 4

1. Kreditavtal skall ingås skriftligt. Konsumenten skall få en kopia av det skriftliga avtalet.

2. Det skriftliga avtalet skall innehålla:

- a) Uppgift om den effektiva räntan.
- b) Uppgift om de villkor enligt vilka den effektiva räntan får ändras.

I de fall det inte är möjligt att ange den effektiva räntan skall konsumenten få lämplig information om denna i det skriftliga avtalet. Denna information skall minst omfatta den information som föreskrivs i artikel 6.1, andra strecksatsen.

3. Det skriftliga avtalet skall vidare innehålla kontraktets övriga grundläggande avtalsvillkor.

Som exempel innehåller bilagan till detta direktiv en förteckning över villkor som medlemsstaterna får kräva skall ingå i det skriftliga avtalet på grund av deras väsentliga karaktär.

Artikel 5

De medlemsstater, som vid tidpunkten för anmälan av detta direktiv, inte kräver att den effektiva räntan skall redovisas eller som inte har en fastställd metod för hur den skall beräknas, skall i avvaktan på beslut om införandet inom gemenskapen av en metod eller metoder för gemenskapen att beräkna den effektiva räntan, trots vad som sägs i artikel 3 och 4.2, i stället kräva att konsumentens totalkostnad för krediten anges.

Artikel 6

1. Trots undantaget i artikel 2.1 e, skall en konsument som ingått ett avtal med ett kreditinstitut eller finansinstitut om kredit i form av uttag på löpande kredit som inte är av kontokortskredit, vid tiden för avtalets ingående eller dessförinnan informeras

- om en eventuell kreditgräns,
- om den årliga räntan och de avgifter som utgår från den tidpunkt avtalet ingås och förutsättningarna för en ändring av dessa,
- om förutsättningar för en uppsägning av avtalet.

Denna information skall bekräftas skriftligt.

⁽¹⁾ EGT nr L 250, 19.9.1984, s. 17.

2. Konsumenten skall dessutom under avtalsperioden underrättas om alla ändringar i den årliga räntan eller tillämpliga avgifter vid den tidpunkt då ändringen inträffar. Sådan information kan lämnas i ett saldobesked eller på något annat för medlemsstaterna godtagbart sätt.

3. De medlemsstater som tyst godtar övertrasseringar skall försäkra sig om att konsumenten informeras om den årliga räntan och de avgifter som tas ut och om varje förändring av dessa i de fall övertrasseringen sträcker sig över mer än tre månader.

Artikel 7

Medlemsstaterna skall fastställa de villkor under vilka varor kan återtas i de fall kredit lämnas för förvärv av varorna, särskilt om konsumenten inte lämnat sitt medgivande. Medlemsstaterna skall vidare svara för att avräkningen mellan parterna, om kreditgivaren återtar varan, görs på ett sådant sätt att återtagandet av varan inte innebär någon otillbörlig vinst.

Artikel 8

Konsumenten skall ha rätt att betala sin skuld enligt ett kreditavtal innan den överenskomna avtalstiden löpt ut. Enligt de regler som fastställts av medlemsstaterna skall konsumenten i detta fall ha rätt till rimlig nedsättning av den sammanlagda kostnaden för krediten.

Artikel 9

Om kreditgivarens rättigheter enligt ett kreditavtal övergår till en tredje person skall konsumenten ha rätt att göra samma invändningar mot denna tredje person som gentemot den ursprungliga kreditgivaren, inklusive invändning om kvitning när en sådan är tillåten i medlemsstaten ifråga.

Artikel 10

De medlemsstater som i samband med ett kreditavtal tillåter konsumenten

- a) att fullgöra betalningar med hjälp av växlar inklusive löpande skuldebrev,
- b) att lämna säkerhet i form av växlar inklusive löpande skuldebrev och checkar,

skall säkerställa att konsumenten är skyddad på lämpligt sätt när han använder sig av dessa betalningsinstrument.

Artikel 11

1. Medlemsstaterna skall säkerställa att förekomsten av ett kreditavtal inte på något sätt får påverka konsumentens rättigheter gentemot en leverantör av varor eller tjänster som inköpts med hjälp av ett sådant avtal i de fall då varorna eller tjänsterna inte tillhandahålls eller inte är i avtalat skick.

2. När

- a) konsumenten för att köpa en vara eller få en tjänst utförd ingår ett kreditavtal med en annan person än leverantören,
- b) kreditgivaren och leverantören av varan eller tjänsten har ett tidigare avtal enligt vilket kredit lämnas enbart av den kreditgivaren till den leverantörens kunder för förvärv av varor eller tjänster från den leverantören,
- c) den konsument som avses i a ovan får sin kredit enligt ett sådant tidigare avtal,
- d) varan eller tjänsten som omfattas av kreditavtalet inte levereras eller levereras endast till en del eller inte överensstämmer med leveransavtalet,
- e) konsumenten har sökt få rättelse gentemot leverantören men har misslyckats med att få den gottgörelse han är berättigad till,

skall konsumenten ha rätt att göra påföljder gällande gentemot kreditgivaren. Medlemsstaterna skall avgöra i vilken omfattning och under vilka villkor denna rättighet skall kunna utövas.

3. Punkt 2 skall inte tillämpas på enskilda transaktioner som avser ett belopp som understiger motsvarigheten till 200 ecu.

Artikel 12

1. Medlemsstaterna skall

- a) säkerställa att fysiska och juridiska personer som erbjuder kredit eller erbjuder sig förmedla kreditavtal skall vara skyldiga att skaffa sig myndigheternas tillstånd härtill, antingen för detta särskilda ändamål eller som leverantörer av varor och tjänster,
- b) säkerställa att den verksamhet som bedrivs av personer som beviljar kredit eller godkänner sådan skall vara underkastad kontroll eller övervakning av en institution eller myndighet,
- c) främja att lämpliga organ inrättas för att ta emot klagomål som rör kreditavtal eller kreditvillkor och lämna information eller ge konsumenterna råd i hithörande frågor.

2. Medlemsstaterna får bestämma att den auktorisation som avses i punkt 1 a inte skall krävas när de fysiska och juridiska personer som erbjuder sig ingå eller ombesörja ett kreditavtal motsvarar definitionen i artikel 1 av rådets första direktiv av den 12 december 1977 om samordningen av lagar och andra författningar om starta och driva kreditinstitut⁽¹⁾ och som är auktoriserade enligt bestämmelserna i direktivet.

(¹) EGT nr L 322, 17.12.1977, s. 30.

När personer, som lämnar kredit eller ombesörjer att kredit lämnas, har auktoriserats både för detta särskilda ändamål enligt bestämmelserna i punkt 1 a och även enligt bestämmelserna i det ovannämnda direktivet, men den sistnämnda auktorisationen därefter har återkallats, skall den behöriga myndighet som har ansvaret för utfärdandet av den särskilda auktorisationen att bevilja kredit enligt punkt 1 a underrättas om återkallandet. Myndigheten i fråga skall då besluta om de berörda fysiska eller juridiska personerna får fortsätta att bevilja kredit eller förmedla kredit, eller om den särskilda auktorisationen som beviljats under punkt 1 a skall återkallas.

Artikel 13

1. I detta direktiv avses med ecu den som definieras i förordning (EEG) nr 3180/78 i dess lydelse enligt förordning (EEG) nr 2626/84. Motsvarigheten i nationell valuta skall första gången detta görs beräknas enligt den växelkurs som gäller den dag detta direktiv antas.

Medlemsstaterna får runda av de belopp i nationell valuta som framräknas genom omvandling av beloppen i ecu, förutsatt att en sådan avrundning inte överstiger 10 ecu.

2. Vart femte år, och första gången 1995, skall rådet på förslag av kommissionen se över och vid behov revidera beloppen i detta direktiv. Därvid skall hänsyn tas till den ekonomiska och monetära utvecklingen inom gemenskapen.

Artikel 14

1. Medlemsstaterna skall säkerställa att kreditavtal inte avviker till konsumentens nackdel från de bestämmelser i nationell lagstiftning som införts för att följa detta direktiv eller som motsvarar direktivet.

2. Vidare skall medlemsstaterna säkerställa att de bestämmelser de antar för att genomföra detta direktiv inte kringgås

som en följd av det sätt på vilket avtal formuleras, särskilt genom metoden att dela upp kreditbeloppet på flera avtal.

Artikel 15

Detta direktiv skall inte hindra medlemsstaterna från att behålla eller anta strängare bestämmelser för att skydda konsumenterna i överensstämmelse med deras förpliktelser enligt fördraget.

Artikel 16

1. Medlemsstaterna skall vidta de åtgärder som är nödvändiga för att följa detta direktiv senast den 1 januari 1990 och skall genast underrätta kommissionen om detta.

2. Medlemsstaterna skall till kommissionen överlämna texterna till centrala bestämmelser i nationell lagstiftning som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv.

Artikel 17

Kommissionen skall senast den 1 januari 1995 inge en rapport om tillämpningen av detta direktiv till rådet.

Artikel 18

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Bryssel den 22 december 1986.

På rådets vägnar

G. SHAW

Ordförande

BILAGA

FÖRTECKNING ÖVER VILLKOR I ARTIKEL 4.3

1. Kreditavtal för att finansiera leverans av vissa speciella varor eller tjänster:

- (i) en beskrivning av de varor eller tjänster som omfattas av avtalet,
- (ii) kontantpriset och det pris som skall betalas enligt avtalet,
- (iii) storleken av eventuell kontantinsats, antalet delbetalningar och deras storlek samt deras förfalldatum eller, om något av detta inte är känt när avtalet ingås, hur man fastställer dessa,
- (iv) uppgift om att konsumenten enligt artikel 8 skall ha rätt till nedsättning om han betalar tillbaka tidigare än avtalat,
- (v) vem som äger varorna (om äganderätten inte omedelbart övergår till konsumenten) och på vilka villkor konsumenten blir ägare till dem,
- (vi) beskrivning av eventuell begärd säkerhet,
- (vii) eventuell ångerperiod,
- (viii) uppgift om eventuella erforderliga försäkringar och, om valet av försäkringsbolag inte har överlämnats till konsumenten, uppgift om kostnaden.

2. Kreditavtal med användande av kontokort:

- (i) eventuellt kreditbelopp,
- (ii) villkoren för återbetalning eller hur man bestämmer dem,
- (iii) eventuell ångerperiod.

3. Kreditavtal med användande av ett löpande konto som inte på annat sätt täcks av direktivet:

- (i) eventuellt kreditbelopp eller hur man bestämmer det,
- (ii) villkoren för användning och återbetalning,
- (iii) eventuell ångerperiod.

4. Övriga kreditavtal som täcks av direktivet:

- (i) eventuellt högsta kreditbelopp,
 - (ii) uppgift om eventuell begärd säkerhet,
 - (iii) villkoren för återbetalning,
 - (iv) eventuell ångerperiod,
 - (v) uppgift om att konsumenten enligt artikel 8 skall ha rätt till nedsättning om han betalar tillbaka tidigare än avtalat.
-